

DIRVA

Nr. 50

Balandis-April 29, 1963

Cleveland, Ohio

Adenauerio erai baigiantis

VOKIETIJOS KRIKŠČIONIŲ - DEMOKRATŲ PARTIJAI IŠRINKUS ADENAUERIO IPEDINĮ, JO DRAUGAI GAULSĖ, KAD JIS NEPASITRAUKĖ Į MAŽIAU REIKŠMINGĄ PREZIDENTO POSTĄ 1959 METAIS, NES PO J. F. DULLES MIRTIES, ADENAUERIO POLITIKA PASIDARĖ NEBEPRASMINGA IR NEBEREIKALINGA. — JIS TAČIAU GALI PASIDŽIAUGTI, KAD JO DĖKA VAKARŲ VOKIETIJA BUVO GLAUDŽIAI SUJUNGTA SU VAKARAIŠ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Balandžio 23 d. Vakarų Vokietijos seimo krikščionių demokratų frakcija nauju kancleriu išrinko dabartinį vice-kanclerį ir ūkio ministrą prof. Ludwigą Erhardą. Tokiu būdu dr. Konradas Adenaueris pralaimėjo jau kelis metus vestą kovą dėl neriboto išsilaukimo kanclerio kėdėje. Šiandien daugelis jo geriausių draugų mano, kad jam pačiam ir ko gero visam kraštui būtų buvę geriau, jei jis jau 1959 m. būtų apsisprendęs už jam pasiūlytą dekoratyvinį Vakarų Vokietijos federalinės respublikos prezidento postą. Tuo atveju jis istoriją būtų lėjęs, kaip vienas didžiųjų Vokietijos kanclerių, šalia kunigaikščio Bismarcko. Tik jei "geležinis" kancleris Bismarckas Vokietiją iškėlė į pasaulinio masto galybes sumanai laviruodamas tarp Rytų ir Vakarų, Adenaueris Vokietiją (bent jos vakarinę dalį) grąžino Vakarams.

Reinlandietis Adenaueris, per 14 metų valdydamas Vakarų Vokietiją, visuomet stovėjo Vakarų pusėje, nors dažnai Vakarai ne-

įvertino to noro ir Amerikoje, D. Britanijoje ir net Prancūzijoje pasigirdavo balsų, kad Vakarų Vokietija turi ieškoti kokio egzistencijos pagrindo su Sovietų Sąjunga bei jos satelitais. Buvo aiškinama, kad Vakarų Vokietija, atsiribodama nuo Vakarų galėtų iš sovietų išsiderėti Rytų Vokietiją ir tapti neginkluota, neutralia niekieno žeme, buferiu tarp abiejų blokų. Tokia išeitis viliojo ir sovietus, atsiminkime Lenkijos užs. reik. ministerio Rapackio planą, ir turėjo nemažai simpatijų Vakarų pusėje. Bet toks planas buvo susijęs su daugybe nežinomų galimybių, už tat ir galėjo nulemti Adenauerio nusistatymą. Nusistatymas, kuris, atrodo, Vakarų būklę gerokai sustiprino, kuris, nepaisant visų pirminių britų intrigų, privedė prie Bendrosios Rinkos įkūrimo, į kurią dabar prašosi tie patys britai ir, tikėkimės, visiems laikams užkasė vokiečių-prancūzų priešingumus. Adenaueris tačiau vargiai ar būtų susilaukęs pasisekimo, jei neturėtų visiškos JAV politikos tvarkytojo velionio John Foster Dulles patikėjimo ir paramos. Jie abu buvo tos nuomonės, kad su sovietais nėra ko leisti į derybas, bet juos reikia laikyti po atominiu "šachu", iki Vakarai sustiprės, o sovietų sistema pradės griūti iš vidaus.

Dulles mirus, JAV pradėjo įsigalėti kitos pažiūros, vedančios prie bendrų interesų su sovietais ieškojimo, tačiau Vokietija tada jau buvo glaudžiai susijusi su Vakaraus, taip kad jos atplėšti jau nebegalima, už tat ir Adenauerio misija 1959 metais buvo baigta. Norėdamas, tačiau, nepaisant savo pažengusio amžiaus, -- 87 metų -- likti kanclerio poste, Adenaueris aiškino, kad be jo įtakos Washingtonas kažin kur gali nueiti (W. Lippmannas savo laiku priekaištavo Eisenhowerio administracijai, kad jos politika nustatoma ne Washingtone, bet Bonnoje), o be to Vokietijoje nėra tokio politiko, kuris galėtų toliau laikytis jo nustatytos krypties, už tat jis visados labai blogai atsiliepėdavo apie savo vice kanclerį Erhardą, kuris, kaip Vokietijos gerbūvio tėvas, yra labai populiarius rinkikų masėse. Girdi, jis neturįs patyrimo politikoje. Tačiau

ir Adenauerio per jėgą pasilikimas valdžioje nesutrukdė Kennedy administracijai pradėti tiesioginius pasitarimus su sovietais ir dėl Berlyno ir dėl visos Vakarų Vokietijos likimo. Tiesa, tie pasitarimai dar nereikia, kad vokiečiams, jų neatsiklausus, bus pristama amerikiečių ar sovietų valia. Tačiau tokių pašnekėsių faktas byloja už tai, kad jie amerikiečiai, gali kalbėti apie vokiečių likimą su sovietais, juo labiau patys vokiečiai galėtų apie tai pasikalbėti ir ko gero daugiau išsiderėti savo naudai. Už tat Adenaueris, pasitraukęs iš kanclerio posto 1959 metais, šiandien galėtų pasakyti: "jei aš būčiau buvęs..."

Nelaimingi paskutiniai metai Adenaueriui buvo ir santykiuose su Prancūzija. De Gaulle išnaudojo jo patikėjimą tam, kad sumažintų jo autoritetą Washingtono. Vidaus politikoje jis nelaimingai įsivėlė į Spiegelio aferą, kuri daugiau pakenkė paties Adenauerio ir jo partijos prestižui, negu tam savitraščiui.

Dėl visa to paskutiniai Adenauerio eros metai jam pačiam nebuvo naudingi. Iš kitos pusės, jis vistiek gali pasididžiuoti, kad jo dėka Vokietija yra, gali sakyti, jau neatjungiamai susijusi su Vakaraus ir kad Bismarcko politika šiandien yra neįmanoma t.y. toji politika, kuri savo laiku daug padėjo Vokietijai, bet iš kitos pusės buvo tokia slidi, kad Vokietiją nuvedė į karo lauką prieš daug stipresnę koaliciją.

LIETUVOS NAUJENŲ ATRANKA

ŽVEJYBOS UOSTAS - RUSŲ KOLONIJA KLAIPĖDOJE

Balandžio 13 dieną Sovietijos vyriausybė paskelbė sąrašą asmenų, apdovanotų ordinais ir medaliais "už laimėjimus, pasiektus vykdanč valstybinius žvejybos bei žuivies produkcijos planus ir socialistinius įsipareigojimus Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje". Įsidėmėtina: apdovanoja ne "suvereninės LTS Respublikos", o pati imperijos valdžia, už valstybinių (imperijinių) planų vykdymą. Tuo liudijama, kieno ištikrųjų yra žuvininkystės ūmonės Klaipėdoje ir kitose Lietuvos vietose.

Dar iškalbingesnis yra pats apdovanotųjų sąrašas, kuriame nurodyta ir kokias pareigas kuris iš jų eina. Iš viso apdovanoja 142 asmenys. Iš jų 74 rusai, 68 lietuviai ar kitoki. Iš 74 rusų 52 yra vis įžymūs viršininkai, pradedant žvejybos uosto viršininku, visi ne žemesni kaip žvejybinių laivų ka-

Kompozitorius JULIUS GAIDELIS, nesigailėdamas jėgų, kiek įmanomas stengiasi dirbti su Bostono lietuvių mišriu choru, kasmet surengdamas tradicinį choro koncertą. Šiais metais koncerte bus išpildytas jo naujas kūrinys -- kantata Demonas.

R. Bričkaus nuotrauka

MIŠRAUS CHORO METINIS KONCERTAS BOSTONE

Gal niekad nebuvo lengvas chormeisterio darbas su dainos mylėtojų choru. Nėra jis džiaugs-

mo kupinas ir nūdieninė mūsų padangė. Kai kalbėsi su atskirais savo kolonijos žmonėmis, net su visų jų būriu, dar netenka girdėti, kad lietuviški chorai ir visa mūsų kultūrinė savi-veikla jau nebūtų reikalinga. Atvirkščiai, absoliuti dauguma taria, jog tai yra su dideliu rūpestingumu remtini ir palaikytini sambūriai.

Deja, chorų ir kitų meninių sambūrių kasdienybė anaipol nėra tokia giedri ir viltinga. Tiesa,

bet kažkodėl liet. daina jų nebevilioja... Yra pasiryžėlių būrelių, tikrai nuoširdaus parėmimo nusipelnę, bet jų anaipol neužtenka. Neužtenka ypač didesniai ir sudėtingesniai muzikos veiklai įspūdingai atlikti.

Nepaisydamos tų sunkumų, komp. Julius Gaidelis dar vis nesigaili savo jėgų, kiek įmanomas stengiasi su Bostono Lietuvių Mišriu choru dirbti, kasmet surengia tradicinį choro koncertą, kurio programoj visada

pitonai arba sausumoje partiniai pareigūnai -- sekretoriai. Didžiųjų žvejybinių laivų, kuriais garsinamasi, kaip didžiais "Lietuvos turtais", visi kapitonai yra rusai: "Petro Cvirkos" -- Vladimiras Popovas, "Liudo Giros" -- Nikolajus Antipovas, "Vytauto Montvilos" -- Nikolajus Sokolovas, ir tt. Tik 22 rusai iš 74 yra žemesni pareigūnai -- mechanikai, meistrai.

Tarp 68 lietuvių yra tik 8 mažų ar vidutinių žvejybos laivų kapitonai. Kiti daugiausia trečiaieiliai pareigūnai, virėjos ir šiaip darbininkės sausumoje. Tai liudija, kad visas žvejybos laivynas, uostas ir žuivies pramonės ūmonės yra tipiška rusų kolonija Lietuvoje, menkesnėms pareigoms bei mažiau atsakingiems darbams naudojanti taip pat ir "čiabūvius" -- lietuvius.

(LNA)

Lietuva pasaulinėj parodoj

Balandžio 22 įvykęs Lietuvių Dalyvavimui Pasaulinėj Parodoj Organizuoti Komiteto poėdis su entuziazmu sutiko savo pirmininko Stuko pranešimą apie besirealizuojantį sumanymą Pasaulinėj Parodoj suorganizuoti Laisvės Paviļoną, kuriame palankiomis sąlygomis galėtų pasirodyti pavergtosios tautos. Kad Laisvės Paviļono tvarkytojams paprašius eksponatų, lietuviai nepasirodytų tuščiomis rankomis, Komitetas ypatingai prašė eksponatų komisijos vadovą kun. L. Jankų, kad nedelsdamas pradėtų telkti eksponatus. Į atsišaukimą spaudoje jau yra keletas palankių atsiliepimų. Laukiama daugiau.

Antra gera Komitetui naujiena buvo Amerikos Lietuvių Tarybos įėjimas į Komitetą ir pasižadėjimas konkrečiai paremti Komiteto darbą. Stambi pinigine paramą Komitetui pažadėjęs ir Chicago pramonininkas, žinomas katalikų veikėjas inž. A. Rudis. Už tai jis įtrikuotas į Lietuvių Dalyvavimo Pasaulinėj Parodoje Garbės Rėmėjų eilę, kuri tikimasi netrukus išaugs labai ilga. Nors tuo tarpu Komiteto išdėdas apytuščias, bet finansų našumą prisiėmęs LB New Jersey Apygardos pirmininkas inž. V. Dilis pažadėjo artimoj ateity lėšų mobilizavimo mašiną paleisti pilnu tempu.

Lietuvių ir bendrai pabaltiečių sportininkų pasirodymais Parodos metu rūpintis apsiėmė žinomas New Yorko sporto organizatorius A. Vakselis.

Parodos metu įvyksiančioms "Lietuvių Dienoms" atžymėti numatytas "Lietuvių Dienų Ženklielis". Jo projektu rūpinasi p. E. Kulber. Komitetas nutarė prašyti lietuvių dailininkus pasiūlyti jam tokio ženklielio projektą. Komiteto priimto projekto autorius atlyginamas pagal susitarimą.

-- Ar atlaikys ši užvara slenkantį ledyną?...

Poetas PRANAS LEMBERGAS, naujai išpildomos kantatos Demonas teksto autorius.

tautiečiai dar lanko koncertus ir vaidinimus, bet kiek jų dalyvauja choruose ir vaidintojų būriuose? Neseniai skautų Lapinų surengtame vakare, Bostone, mačiau tikrai gausų ir dailų būrį liet. jaunimo, o kiek jų dainuoja Bostono Mišriame chore? Nėra abejonės, jų tarpe atsirastų puikių balsų,

būna kas nors nauja ir muzikiniu požiūriu ne taip jau kasdieniška.

Pernai komp. Jul. Gaidelis mėtiniame choro koncerte parodė savo paties komponuotą Kantatą apie Lietuvą, radusią gyvo atgarsio mūsų muzikiniame gyvenime (Nukelta į 2 psl.)

PENKIOS DIENOS, NULĖMUSIOS II PASAULINĮ KARĄ (13)

DIENA, KADA JAPONIJA PRALAIMĖJO KARĄ...

Midway salyno įgula jau nuo 3 val. ryto užliarmuota. Iš jūros pučia lengvas vėjelis ir matomumas siekia iki 30 mylių. Daugelis laikinių, stovėdami šalia lėktuvų, paskutinį kartą mato tekančią saulę.

Amerikiečiai žino, kad japonų armada ir lėktuvų spiečius artėja prie Midway. Po kiek laiko amerikiečių lėktuvai atsiplėsia nuo Midway aerodromo takų. Bombonešiai turi įsakymą pulti prieš laivus, o naikintuvai turi atlikti savo uždavinį, apginti salyną nuo japonų lėktuvų. Bet japonų skaičius didesnis už amerikiečių. Majoras Parks duoda įsakymą savo eskadrilei pakilti 17,000 pėdų, kad galėtų iš viršaus pulti bombonešius. Bet japonų naikintuvai Zeros yra tokie greiti, kad pasivijo amerikiečių naikintuvus ir pradėjo skerdynes... Iš dvidešimt šešių lėktuvų pakilusiu iš Eastern Island, tik septyni, klausydami įsakymo "Land and reserve", po dvidešimt penkių minučių grįžo. Kiti žuvo kovoje.

Abi Midway salos skendo ugnies liepsnose. Benzino rezervuaras degė juodiems dūmams kylant į padangę. Ligoninė, karavinės ir dar keli pastatai buvo sunaikinti. Bet aerodromo takai dar buvo geri ir įgula neteko tik kelių žmonių.

Jei nebūtų sunaikinti naikintuvai Buffalos, būtų galima sakyti kad japonų puolimas nepasisekė. Japonų karininkas Joichi Tomonaga, vadovavęs puolimui, grįždamas pranešė per radiją: "Reikalingas naujas puolimas..." Tie trys žodžiai Pacifiko likime suvaidino svarbią rolę.

Jau 7 val. ryto ir prasideda nauja kovos fazė. Amerikiečių bombonešiai, pakilę iš Midway, artėja prie japonų laivų. Svarbiausieji nukreipti į Naguno lėktuvnešius, kurie stipriai apsaugoti. Nelaimė, puolama bangomis, vietoj simultaniškai ir adm. Naguno apsaugai dar buvo pasiūlyta didelį skaičių Zeros.

Pirmoji grupė sudaryta iš 6 Avengers lėktuvų torpedininkų, kurie eksperimentiniams pratimams buvo atsiųsti į Midway. Jie skrenda beveik vandens paviršiumi. Bet Zeros ir priešlėktuvinė apsauga numušė penkis jų pirmą negu pasiekia laivus, kad galėtų paleisti torpedas. Šeštasis, kurio radijas sužeistas ir kulkosvaidininkas užmuštas, japonų 15 mylių vejamas dar sugrįžta ir sudūžta Midway paplūdimyje.

Antroje grupėje buvo keturi Marauders, taip pat aprūpinti torpedomis. Prieš juos japonų priešlėktuvinė apsauga stipriai kaip mūras ir per radiją girdimas vieno amerikiečio lakūno lakūno šauksmas: "Mama, kad tu matytumei!" Du Marauders sprogsta ore, kiti du išsigelbėję pakildami aukštai. Vienas lakūnas savo lėktuvo korpuse suskaičiavo 500 skylių...

Po pusvalandžio bombonešiai Dauntless savo keliu bando laimėti. Iš šešiolikos lėktuvų tryliką dar neišbandyti. Nei viena jų bomba nepasiekia taikinio ir tik pusė jų grįžta.

Bet aukštai padangėje susiformavo nauja jėga. Penkiolika la-

kiojančių tvirtovių ruošiasi puolimui. Zeros kyla aukštyn, bet negali prisiartinti dėl amerikiečių ugnies stiprumo ir laikosi iš tolo. Bombonešiai numeta bombas ant japonų laivų. Milžiniški geizeriai kyla šalia laivų ir atrodo, kad paliesti. Net Naguno į savo užrašų knygutę įrašo: "Ne viena bomba nepalietė laivo..."

Ar tai galas? Dar nevisai. Štai pasirodo vienuolika Vindicators, apie kuriuos kalbama, kad jie niekad gyvų negrįžta. Bet ši birželio 4 rytą iš vienuolikos šešių grįžo. Jiems irgi nepavyko prisiartinti prie lėktuvnešio, tad bandė bombas numesti ant kreiserių Haruna ir Kirichina, bet nepataikė.

8 val. 25 min. japonų laivai dar neturi nė mažiausio įbraukimo. Midway aviacija praktiškai jau sunaikinta. Pirmasis japonų bombardavimas tiesa salyne nedavė patenkinamų rezultatų, bet adm. Naguno į kovą buvo metęs tik trečdalią jėgų. Sunaikinęs priešio aviaciją, dabar jis galės mesti visą svorį. Prie salyno jau artėja adm. Kongo laivai su invazijos kariuomene ir admiralas Yamamoto su savo jūrų tvirtovėmis. Rytų Japonija pasauliui galės paskelbti naują pergalę. Priešo ryšio keliai Pacifike buvo suardyti ir Midway iškilis Japonijos vėliava...

(Bus daugiau)

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimą traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

VINCO RAMONO

DAILININKAS RAUBA

Novelių rinkinys, išleistas Vilties. Gaunamas pas visus knygų platintojus. Kaina — 3.50 dol.

Dirvos prenumeratoriai, užsimokėję už 1963 m. 11 dol. knygą užsisakę per Dirvą, gauna už 2.50 dol.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

Los Angeles Dramos Sambūrio nariai atlieka programą 1863 m. sukilimo sukakties minėjime, kurį surengė ALTS Los Angeles skyrius. Stovi iš kairės: Vl. Gilyš, J. Pėterienė, V. Dovydaitis, E. Dovydaitytė, D. Mackalaitienė ir V. Plukas. Dramos sambūris šiuo metu intnesyviai ruošiasi A. Rūko "Bubulis ir Dundulis" premjerai, kur įvyks gegužės 11 d. Assitance League Play House.

L. Kančausko nuotrauka

POVANDENINIŲ LAIVŲ STRUKTŪRINĖS PROBLEMOS

Amerikiečių atominio povandeninio laivo Thresher nuskendimas gilaus pasinėrimo bandymo metu atkreipė vėl visų dėmesį į povandeninius laivus. Lėktuvai ir raketos veikia trijų matavimų oro erdvėje, lygiai povandeninis laivas operuoja trijų matavimų vandens erdvėje. Strateginį pranašumą turi ne tik tie povandeniniai laivai, kurie greičiauplaukia, ilgiau gali būti pasinėję ir turi geresnius ginklus, bet ir tie, kurie gali giliau pasinėsti. Tačiau gilus pasinėrimas yra sunkiai išsprendžiama techniška problema, o labai gilus pasinėrimas iš viso neįmanomas didesnio tūrio laivams.

Povandeninis laivas turi būti bendro lyginamojo svorio. Tai yra, jis turi sverti maždaug tiek, kiek svertų tokio pat tūrio vanduo. Jeigu jis būtų lengvesnis už vandenį, negalėtų pasinėsti, o jeigu būtų sunkesnis už vandenį, nuskęstų ir nebegalėtų iškilti. Kada lyginamasis svoris yra lygus tokiui vienetai, povandeninis laivas su mažais savo svorio pakitimais, pav., įpumpuojant ar išpumpuojant tam tikrą vandens kiekį, ar suspaustu oru išpučiant pridėtas plūdes, jis gali pasidaryti lengvesnis ar sunkesnis už vandenį ir todėl kilti arba leistis. Žinoma, povandeninis laivas gali, gilumos vairo pagalba, judėti žemyn arba aukštyn, bet tik tam tikrose lyginamojo svorio ribose.

Pastatyti povandeninį laivą iš stiprių sienų, su talpa variklams, įrengimams, ginklams, įgulai su visais jos reikalavimais ir išlaikyti jo lyginamąjį svorį lygų vandeniui, yra sunkus uždavinys. Jei norima, kad laivas galėtų geriau pasinėsti, reikia daryti jo sienelės storesnes ir sunkesnes, nes spaudimas į laivo sienas auga proporcingai pasinėrimo gyliui, o sienų storumas savo keliu yra proporcingas spaudimui. Iš to aišku, kad giliau nerią povandeninis laivas yra sunkesnis ir todėl greit gali peržengti ribą, kurioje jis gali būti sukonstruotas vandens lyginamojo svorio ribose.

Jeigu indas turi spaudimą iš vidaus pav. garo katilas, jo sienelės yra tempiamos. Jeigu indas spaudžiamas iš išorės, kaip panertas vandenyje kūnas, tai jo sienelės turi spaudimo įtempimą. Daugiau tempimo ar spaudi-

mų jėgų gali išlaikyti simetriški kūnai, pav., cilindris ir rutulys. Kadangi rutulys yra simetriškesnis už cilindrį, jis gali išlaikyti daugiau spaudimo jėgų ir todėl tą pačią jėgą rutulinis kūnas gali išlaikyti su plonesnėmis sienomis, kaip kad cilindrinis. Kitų formų kūnai yra daug silpnesni už čia minėtus. Taigi, iš teoretiškų samprotavimų geriausiai būtų daryti povandeninį laivą rutulio formos, bet rutulys turi didesnį pasipriešinimą judėjimui vandenyje, kaip kad cilindrinis kūnas, ir sunkiau išnaudoti jo tūrį viduje. Todėl, nežinint kad cilindris sveria apie 33% daugiau, povandeniniai laivai yra maždaug cilindrinės formos. Kūną spaudžiant iš lauko, šalia "sutriuškinimo" pavojaus, yra dar kitas, vadinamas sugniužimo, pavojus. Cilindris ir rutulys lengvai išlaiko didelius spaudimus tol, kol jie yra idealios formos, bet mažiausios formos netobulumai sudaro lenkimo jėgas (momentus) ir kūnai gali sugniužti, nustoiant savo idealios formos. Didelėse gilumose daug pavojingesnis sugniužimas, kaip suspaudimas. Kad apsisaugoti nuo sugniužimo, reikia vartoti dar storesnes sienas, o cilindriuose — specialius tvirtinimo žiedus. Visa tai didina svorį ir mažina pasinėrimo galimybes. Vartojant specialius, labai stiprius, plienus ir mažinant saugumo koeficientą, tai yra, artėjant prie pavojingos sugniužimo ribos, bandoma pasiekti kuo didesnes gelmes. Žinoma, tas surišimas su pavojais. Reikia spėti, kad Thresher žuvo todėl, kad kur nors įvyko lokalinis sugniužimas. Didelės gilumos milžiniškas spaudimas labai greitą laiką pakėlė esantį viduje laivo spaudimą ir visi jūrininkai šiuo atveju turėjo sutikti greitą mirtį. Negiliai nardančiuose povandeniniuose laivuose prasiveržęs į kurią nors dalį vanduo paprastai nesudaro mirtino pavojaus, nes laivas yra padalintas į kameras ir sienelės gali išlaikyti spaudimą ir neįleisti vandens į kitas laivo dalis. Tačiau toks metodas netinka gilaus nėrimo laivams, nes vidujinės laivo sienos negali būti padarytos tiek tvirtos, kad išlaikytų didelį spaudimą. Tokio laivo lyginamasis svoris būtų perdidelis.

Įdomų sprendimą gilaus pasinėrimo laivui yra panaudojęs profesorius Picardas savo Bathiscapui. Jis pastatė labai storų sienų rutulį — gondolą. Šito rutulio lyginamasis svoris yra žymiai didesnis už vandens ir jis tuojuo nuskęstų. Rutulys yra sujungtas su plonų sienelių indu, pripildytu žibalo. Žibalo yra 1,3 kartus lengvesnis už vandenį. Tokiu būdu indas turi žymiai mažesnį lyginamąjį svorį už vandenį. Indas yra taip apsaikčiuotas, kad kartu su rutuliu jo lyginamasis svoris yra lygus vienetai. Indas su žibalu negali būti sugniužintas, nes žibalas yra nesuspaudžiamas ir vandens spaudimui veikiant iš lauko į indą, suspaustas inde žibalas sudaro reakciją ir išbalansuoja spaudimą į to indo sienas. Tačiau toks sprendimas negali būti panaudotas povandeniniams laivams, nes laivui tektų traukti su savim milžiniško dydžio indą, kas sudarytų milžinišką pasipriešinimą judėjimui, nepaprastai sumažintų povandeninio laivo greitį ir jo manevravimo galimybes.

Bathiscapas galvojama panaudoti giliai paskendusio Thresher ištyrimui. Amerikos laivynui labai svarbu sužinoti Thresher žuvimo priežastis. Gal yra konstrukcijoje kokia sisteminė klaida — silpna vieta. Yra daugiau Thresher tipo laivų. Kol žuvimo priežastis nesurasta, visų to tipo laivų naudojimas giliai nardymui lieka problematiškas.

B. K.

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidas geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTHWEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYTT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26 NEWBURGH Htgs. area, 4 Rooms down \$70.00, 4 Rooms up \$85.00 all utilities paid for except electric. Quiet, clean apt. Basement, yard. Telephone: BR 1-2900 — IM 7-7080. (68)

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 2 Room suite. Private Baths, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Telephone: 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080. (68)

MIŠRAUS CHORO...

(Atkelta iš 1 psl.)

o šiemet, gegužės 5 d., So. Bostono Aukšt. Mokyklos didžiojo salė, išgirsime jo naują kūrinį -- naują kantatą Demoną. Jei Kantata apie Lietuvą savo tekstais yra patriotinis veikalas, tai kantata Demonas jau yra visai kito pobūdžio ir kitų sferų kūrinys. Čia gėrio ir blogio kova pakyla iš kasdienybės į abstrakciją ir fantazijos pasaulį. Pažindami komp. Jul. Gaidelį ir jo talentą, žinodami, kad jis moka savo darbą dirbti, neabejojame, kad ir Demonas bus įspūdinga kantata. Demono tekstų autorius -- poetas Pranas Lembergas.

Gegužės 5 d., 3 val. po pietų, Bostono Liet. Mišraus choro koncerte antro kartą bus pakartota ir Kantata apie Lietuvą. Demone dalyvaus solistai Stasė Daugelienė ir Ben. Povilavičius, Kantatų apie Lietuvą Daiva Mongirdaitė ir Stasys Liepas. Be dalyvavimo kantatose, solistai dar atskirai pasirodys: jiems, o ir kantatoms, akompanuos Vytenis M. Vasyliūnas. Choro dirigentas -- komp. Jul. Gaidelis. Kaip regim, koncerto programa didelė, atliekami kūriniai nenusenę, koncerto programos atlikėjai -- mūsų geriausios jėgos Bostone. Belieka tik, kad gegužės 5 d. So. Bostono Aukšt. Mokyklos auditorija būtų pilna klausytojų.

Bostono Liet. Mišrus choras tuo tarpu yra pajėgus vienetas -- jame dar vis tebesilaiko apie 40-50 liet. muzikos ir dainos mylėtojų. Turėdamas prityrusį vadovą komp. Jul. Gaidelį, choras yra pajėgus ir sudėtingesnės muzikinės formos veikalams įveikti. Vienas pačių didžiųjų choro nuopelnų -- tai tas gal nuogrom rankom neapčiuopiamas skatinimas, atsiliepiąs komp. Gaidelio širdy, turtintį liet. chorinę muzikos literatūrą, kuri juk yra kuriama ne tik šiai pilkai mūsų gyvenimo dienai. Berods, jei nebūtų Mišraus choro, vargu būtų gimusi Kantata apie Lietuvą ir kantata Demonas...

Bostono Liet. Mišraus choro pirmininkas vėl yra veiklusis Longinas Izbičkas. Jis ir jo vadovaujama valdyba, štai, ir kviečia mus visus iš Bostono ir jo apylinkių atsilankyti į metinį Mišraus choro koncertą. Paremkim darbą, kuris tikrai mūsų gyvenimą turtina!

St. S.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

GERAI, PASIKALBĖKIM

Eltos Informacijos paskelbė eilę Vliko pirmininko dr. A. Trimako atsakymų į jų redaktoriaus paklausimus. E. I. redaktorius yra Vliko tarnautojas, Tad suprantama, kad čia Vlikas klausė, Vlikas atsakė. Tačiau pasikalbėjimo gale Vlikas pasiklausė save ir ne apie savo paties leidžiamos lietuvių spaudos vaidmenį. Atsakė štai kaip: "Spaudos vaidmuo yra didžiulės reikšmės. Norėtųsi, kad ji daugiau apie Lietuvos laisvės bylą rašytų, plačiau ir dažniau laisvinimo problemas diskutuotų ir nesibijotų skirtingų pasisakymų, kritikos. Tik tuo būdu galima laisvinimo darbą suintensyvuoti ir naujų jėgų pritraukti. Tie pasisakymai betgi turėtų būti nauji, skirtingi, konstruktivūs".

Tai nedviprasmiškas siūlymas pasikalbėti ir su kitais. Gerai, pasikalbėkim!

Tik argi tikrai mūsų spauda ligi šiol nedaug apie Lietuvos laisvės bylą terašė? Argi tikrai tas reikalas mūsų spaudoje tik siaurai ir retai tediskutuojamas? Ir argi tikrai mūsų spauda bijo skirtingų pasisakymų ir kritikos?

Tiesa, skirtingai pasisakyti, kritikuoti ne visai jauku: kuris gi skirtingas pasisakymas ir kritika šioje srityje nesusidūrė su apkalta, -- dažniausia iš paties Vliko ar jo autoriteto sargybinių, -- jog tai esąs vienybės ardymas, laisvės kovai kenkimas, arba ir tiesiog "patarnavimas priešams"! Ar dabartinis Vliko padaršinimas nesibijoti skirtingų pasisakymų ir kritikos tikrai reiškia, kad Vliko reakcija į kritiką nuo šiol bus kitokia?

Abejojimą palaiko prie padaršinimo prijungtas iš seniau pažįstamas "atsargos išėjimas". Šaukdamas kritikos "vilką iš miško", Vlikas nustato spaudos pasisakymams tam tikras kvalifikacijas: jie turi būti nauji, skirtingi (nuo ko?) ir konstruktivūs.

Bet kalbantys apie kaikiuriuos įsitenėjusius dalykus gali tekti ne vien tik kokias naujenybes išskelti, o dažniausia kartoti, kas jau ne kartą, deja, veltui sakyta. Gali būti reikalinga dėl to ar kito dalyko pasisakyti nebūtinai tik skirtingai, originaliai, bet ir panašiai, kaip jau daugelio ne kartą pasisakyta. Odėl kritikos konstruktivumo, tai kiekvienas kritikas paprastai jaučiasi kritikuojęs konstruktiviai. Nes kritika nėra vien tada konstruktivi, kai ji siūlo kokį smulkmeniškai numatytą naują planą. Kritikos konstruktivumas gali glūdėti taip pat ir neigime. Pavyzdžiui, kai kritika, dar nesiūlydama, ką daryti, siūlo tik nedaryti kurių nors niekų.

Ar spaudos pasisakymai nauji ir skirtingi, ar jos kritika konstruktivi ar ne, spręsti priklauso visuomenės viešajai nuomonei, o ne tam, kas pasisakymuose kritikuojuamas.

Laikraštyje, iš kurio šiuo atveju cituojami Vliko pareiškimai (Naujienos, balandžio 17) yra reikšmingas sutapimas. Šalia čia minimo Vliko pareiškimo, gretimoje skiltyje, atliekamai vietai užpildyti, įdėtas "teisinis posakis": Niekas negali spręsti savo paties bylos, iš tikrųjų tai yra ne šiaip sau "teisinis posakis", o kiekvienos teisiskai sąmoningos visuomenės santykiuose ir kiekvienos teisinės santvarkos teisenos įstatymuose vienas iš pagrindinių dėsnių. Toje vietoje jisai atrodo lyg tyčia parinktas ir Vlikui priminti, kad nei jis negali būti savo darbų kritikos teisėjas. Ir jis čia tegali būti šalis, kuriai priklauso teisė kritikos priekaištus atremti, teisintis, bet nepriklauso teisė kritiką kvalifikuoti ar diskvalifikuoti. Tik šiaja sąlyga spaudai yra galimas ir priimtinas Vliko keliamųjų klausimų platesnis ir dažnesnis svarstymas. (vr)

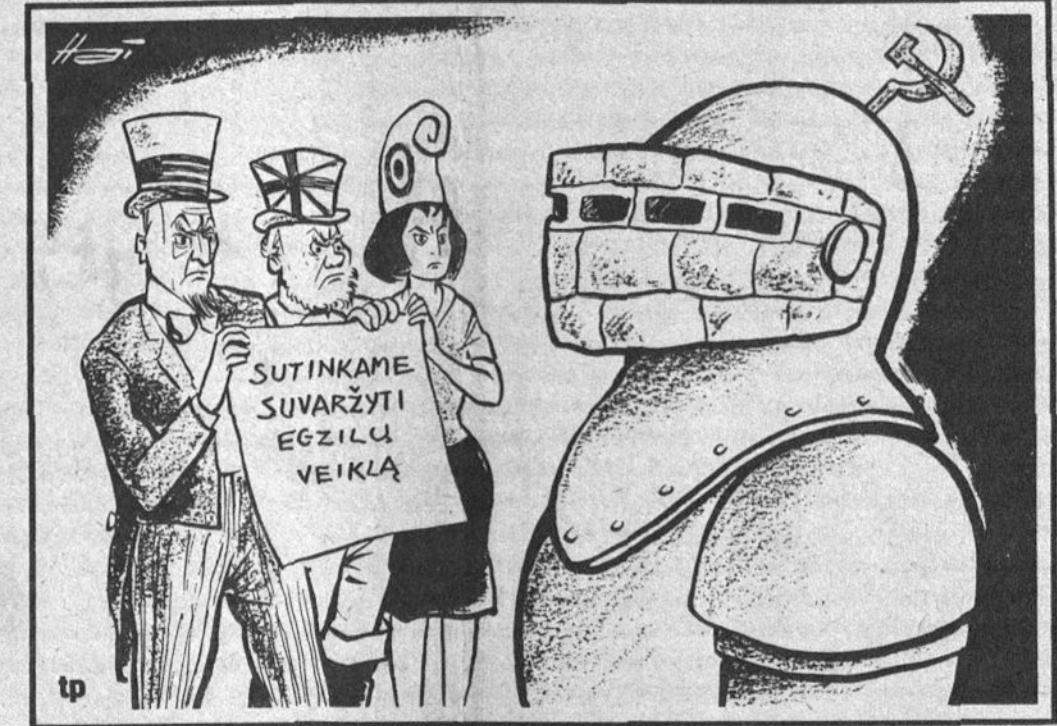
KUBOS GRĖSMĖ

Ne vien tik sen. Keating yra priešingas JAV vyriausybės politikai Kubos klausimu. Kongreso atstovas (iš Cook County, Illinois) Ed Derwinski tuo reikalu pasisako štai kaip:

-- Yra visiškai aišku, kad Kuboje tvirtai įsikęs rusai savo rankose laiko Castro ginkluotą pajėgą.

Metinio užsienio paramai teikti biudžeto įstatyme, pristatytame Kongresui prieš kelias savaites, reikalaujamas žymus sumažinimas Lotynų Amerikos kraštams, "kad sustiprinus vidaus saugumo priemones prieš Kubos komunistų veiksmus". Aišku, kad Castro vyriausybės laisvai vykdomi darbai ardo visas mūsų programas Lotynų Amerikoje, o tai tęsis tol, kol raudonieji turės savo bazę toje saloje.

Jaučiuos savo įsitikinimuose tvirtčiau nei bet kada, kad mes privalome pripažinti Kubos egzistencinę vyriausybę, numatyti karinį Kubos pabėgėlių apmokymą ir parodyti savo vadovaujančią galią per Amerikos valstybių organizaciją dėl efektingos Kubai karantinų, Kubos ekonominė padėtis yra suirusi, tačiau komunistinės ginkluotosios jėgos pakankamai tvirtos, kad užgniaužti bet kokį sukilimą. Lotynų Amerikos ateitis, jon įskaitant ilgų distancijų ekonomines programas, priklauso nuo izoliacijos ir, pagaliau visiško eliminavimo komunistinio pavojaus. Mūsų užsienio politikos planuotojai nuolaidžiai sutinka su komunistinės gink-

AIŠKIŲ DALYKŲ PAAIŠKINIMAS

Chicago's Sunday American paskelbtame straipsnyje "The Allen-Scott Report", buvo išreikštas spėjiojimas, kad Rytų Europos egzilinės politinės organizacijos būsiančios priverstos sustabdyti ar bent griežtai susiaurinti savo veiklą sovietų pavergtų kraštų laisvei atstatyti. Jų veikla jau dabar esanti aprėžiama: apie tai liudija, pav., ir tas faktas, kad Baltijos Namai New York'e uždaromi. Šios raidos priežastys esančio šitokios: viena, su triuškinus egzilines organizacijas (if the exile groups are squelched, sakoma straipsnyje), būsia geresnių šansų susitarti su Chruščiovu Berlyno, Kubos ir Centro Europos klausimais; antra, pritrūkę pinigų organizacijų veiklai palaikyti.

Tiek yra man žinoma apie šį straipsnį, kurio teturiu ištrauką, o ne ištisą tekstą. Bet ir ištraukų pakanka, kad būtų galima susidaryti nuomonę apie Chicago's Sunday American pateiktas idėjas ir jas atremti.

Pirmiausia, kaip girdėti, kai kurias Rytų Europos egzilines organizacijas finansuoja ir šiaip remia privati Amerikos draugija -- Free Europe Committee. Jos dėka egzilinės organizaci-

vo apsisprendimo klausimą Rytų Europos tautų, šiuo metu laikomų Sov. Sąjungos vergijoje. Mūsų tariamoji komunizmo su laikymo politika turi tam tikrų suvaržymų. Mes gi privalome savo psichologinę ir diplomatinę šaltojo karo ofensyvą laikyti nukreiptą į sovietinę tironiją. Tautų apsisprendimo principai buvo paskelbti prezidento Wilsono 14 punkty, jie nenustoję savo galios ir šiandien. Sov. Sąjunga tęsia Rytų Europos tautų kontrolę ginkluota jėga. Būtų naudinga tą klausimą iškelti JTO dar ir todėl, kad tąja proga "neįsipareigoję" tautos galėtų pilnai suprasti komunistinę priespaudą ir žmogaus laisvių panaikinimą. Nelaimė, mūsų Valstybės Departamento Sekretorius ir ambasadorius prie JTO vadovaujasi "laivo neapvertimo" teorija ir viešai yra pareiškę savo nesutikimą diskutuoti buvusių laisvų, dabar sovietų kontrolėje patekusių, valstybių likimą.

STASYS LOZORAITIS

jos dirba didelį politinį ir ideologinį darbą, kuris turi svarbos ne tik atitinkamų kraštų laisvės bylai, bet iš viso laisvės idėjos išlaikymui Vakaruose. Jau dėl to vieno, manau, Laisvosios Europos Komitetas turės garbingą vietą Amerikos visuomenės istorijoje kaip viena tų amerikoniškų iniciatyvų, kurios suderina politinį realizmą su kilniais principais. Kiek tai liečia piniginę pusę, aš turiu įspūdį, kad šios akcijos išlaidos, palyginamai su sovietų ir komunistų leidžiamomis propagandai bei demoralizacijai Vakaruose sumomis, nekaltant jau apie sovietų špionažą, su daro, taip sakant, kelis dolerius.

Kai dėl pamaldaus lūkesčio, kad Rytų Europos egzilinių politinių organizacijų sulikvidavimas padidintų galimumus susitarti su Chruščiovu, tai jam paneigti yra dar tikslesnių duomenų negu piniginėje srityje. Eventualus susitarimas su sovietais nebūtų pirmas. Susitarimų tarp Vakarų ir sovietų jau būta, ir svarbių. Pakanka paminėti Teherano, Jaltos ir Potsdamo konferencijas. Pakanka prisiminti Didžiosios Britanijos premjero Churchillio pareiškimą parlamente 1945 metų vasario mėnesį, kad jis niekam neleidžia abejoti Sovietų Sąjungos duotuoju žodžiu. Ar sutrukdė egziliniai politikai tuos susitarimus? Ar jie sutrukdė susitarimų vykdymą, ar sovietai, kurie juos sulaužė? Ar dėl egzilinių politinių organizacijų veiklos Churchillis buvo vėliau priverstas leisti ne tik kitiems, bet ir sau pačiam, laikyti Sovietų Sąjungos duotąjį žodį tuo, kuo jis buvo, yra ir bus, būtent, sąmoningu melu, pastoviai vartojamu sovietų kontrahentams klaidinti?

Taigi, ne dėl egzilinių organizacijų kilo konfliktas tarp Vakarų ir sovietų. Ir jui išnykimas nepagerintų sąlygų konfliktui geruoju išspręsti. Tarptautiniams konfliktams ir ginčams spręsti tėra vienas kelias: pašalinti jų tikrąsias priežastis. Tardamiesi ar susitardami su sovietais šalutiniai antraeiliai ir dešimtaeilais klausimais, Vakarai tik tai rizikuoja būti įtraukti į kompromisus, bet neišsprendžia pagrindinio konflikto, periodiniai pasireiškiančio sovietų parinktoj

vietoj ir parinktu laiku. Kas sudaro konflikto esmę? Sovietų siekimas primesti pasauliui komunistinę santvarką, ją "palaidoti", kaip tai yra pakartotinai suformulavęs Chruščiovas. Pakeisti šios politikos negalima, nes ji yra vienas sovietų valstybės ir iš viso komunizmo egzistencijos pagrindų. Tačiau galima sustabdyti jos vykdymą, būtent, Vakarų karinio potencialo grėsme ir moraliniai-politiniu pasipriešinimu. Ir kaip tik pastaruoju klausimu Rytų Europos egzilinės organizacijos yra nemažai nusipelnusios Vakarams. Gindamos savo kraštų teises, jos kartu daug padarė tiek Vakarų aldimis atverti į sovietų pavojų, tiek išsaugoti viešojo

nuomonėj teisingumo jausmui, kurio slopinimas yra svarbi komunizmo vedamos griauamos akcijos priemonė. Žinoma, mūsų darbe yra netobulumų, bet juos lengva pataisyti. O antra vertus, ar vien tik egzilinės organizacijos netobulos? Ar neatsirado jos todėl, kad didžiojoje politikoje būta "netobulumų", sukrėtusių ne tik Rytų Europą, bet visą pasaulį?

Egzilinės politinės organizacijos yra padariusios žymų įnašą į Vakarų moralinio pasipriešinimo komunizmui ugdymą. Jos tebėra naudingos ir reikalingos civilizuotajam pasauliui ypač dabar, kada sovietai vėl stengiasi užmigdyti jo budrumą, apsimesdami sukalbamesni. Bolševiko Adžubėjaus ekskursija į Romą yra vienas to sovietų vaidinimo aktas. Vakarų pasipriešinimas nustotų svarbaus veiksnio, if the exile groups were squelched.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ Leonardo Dambriūno paruošto vadovėlio trečioji papildyta laida. Išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas, Lietuvių Fondo ir Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio lėšomis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Leidinys gaunamas P. L. Institute, 5620 So. Claremont Ave., Chicago 36, Illinois.

99 psł. Kaina -- 2,50 dol.

RUDENS SAPNAI -- Kotryna Grigaitytė. Premijuotas poezijos rinkinys. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas - 4545 W. 63 St. Chicago 29, Illinois. 80 psł. Kaina 2 dol.

UPĖ TEKA VINGIAIS -- Vytautas Volertas. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 W. 63 St., Chicago 29, Illinois. 332 psł. Kaina 3,50 dol.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2%

PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.
JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius
Chicago Phone: 212-4395; Suburban Phone: 656-6330

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

.....

.....

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

.....

(parašas)

MOKAME

4 1/2%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

Muenchenas, Isaro upė ir tolimoji Alpių kalnai.

EUROPINIAI VAIZDAI IR MINTYS APIE BŪSIMUOSIUS TURISTUS

V. ALSEIKA

Vasarai artėjant, daugelis amerikiečių pakels sparnus ir vyks vienai - kitai savaitei į Europą, lankys istorines vietas ir sugrįžę į namus, savo draugams rodys nuotraukas: čia, štai, aš stoviu ties Trevi fontanais Romoje, o čia Madeleine katedra Paryžiuje, kitur mane matai Marienplatz, ties Muencheno rotušės... Labai galima, kad lietuvių tarpe atsiras ne vienas, pasirengęs aplankyti netik Vokietiją, kurioje "vargta, kentėta", bet ir nuostabiai daug laikraščių, knygų leista tose DP stovyklose... Vieni jau dabar domisi, kada vyks Salzburge kasmet rengiamas meno festivalis (liepos 26 d. -- rugp. 31 d.d.) kitus vilios Šveicarijos kalnai ar Romos meniniai turtai.

Ne visi gal žino, kad tikrumoje didžioji amerikiečių masė visiškai nesidomi kelione į Europą ir kad tų turistų skaičius kasmet mažėja. Tai jau susidomėjimą keliaus reiškinys, jei prisiminsime, kad kasmet kyla amerikietinis gyvenimo lygis, darbininkai ir kt. gauna ilgesnes atostogas, pagaliau, vis labiau ir į Ameriką prasiveržia Europos reklama, pasiryžusi vilioti turistus.

Klystų, kas manytų, kad į Europą vykstantieji pirmoje eilėje pasiryžę pakelti savo išprusimo lygį. Ne, čia žymiai daugiau lemia prestižo reikalas, nes juk ne veltui JAV-se jau daugelį metų galite nugirsti žodžius: "Everybody goes to Europe these

dyas". Norima pasirodyti prieš kitus, giriamasi nuotraukomis, o viso pasaulio foto pramonė turistus laiko vienais pačių geriausių savo klientų.

Europa vilioja ir vieną, ypatiną jos gyventojų grupę. Tai amerikiečiai, gimę Europoje: buvę

rūpina atitinkama literatūra, jie jau žino, kad Paryžiuje jų laukia prabanga, kad Italijoje kas žingsnis susiduriama su gražuolėmis a la Gina Lolobrigida ir... kad kiekvieną senstelėjusią ponitę Neapolyje ar Capri saloje galės paguosti koks Rossano Brazzi.

Taip atrodo iš griuvėsių atstatyta svarbioji Stuttgarto gatvė.

europiečiai, emigrantai, pabėgėliai. Reikia tik stebėtis, kiek daug vokiečių kasmet keliauja aplankyti savo ar jų tėvų gimtines, kiek skandinavų kilmės žmonių zuja po Daniją, Norvegiją, Švediją, Suomiją. Jei būtų galimybės normalių turistų sąlygomis lankytis ir Lietuvą, aišku, vykstančių skaičius siektų tūkstančius.

O dabar? Dabar europiniai kraštai aplankomi lengvai, vasaros ar pavasario turistai iš anksto apsi-

visuose turistinių leidinių vaizduose tie būsimeji keliautojai stebės saulę, palmes, dangaus mėlynę. Žinoma, jie tikės ir puikiausio patarnavimo restoranuose bei visos įmanomos prabangos viešbučiuose.

O kaip yra tikrovėje? Taip, tie turistai susidurs su nuostabią gamta, pilimis, gal pamatys ir kokią istorinio pobūdžio eisną ar lankysis meno festivaly. Tačiau, pvz., tokioj Vokietijoje jie begaliniai nusivils prastu patarnavimu valgyklose bei restoranuose, daugelyje vietų bus kokių maistintis labai neįmanoma pietumų (tai daugiau liečia švabų kraštą). Pagaliau, ir oras... Jau kelios vasaros ir... nuolat lyja. Tad jau loterijos, laimės dalykas pasirinkti atostogų laiką liepos mėn. ir... sugebėti džiaugtis saule. Vis dėlto, beveik tikra, kad rugsėjo mėnuo, dar spalio dalis bene patys patraukliausi metų laikai ir kaip tik tuo metu rasi te daugiau ir saulės.

GYVENIMAS BRANGSTA

Tai atmintina kiekvienam besirušiančiam keliauti į senąjį kontinentą. Turistai, iešką komforto, patogumų, saulės spindulių, tuos malonumus galėtų turėti tik... su storesnėmis pinigėmis. Kiek reikia pasiimti pinigų? Tai reliatyvus reikalas. Esama amerikiečių, kurie sugeba Europą aplankyti, išleisdami dienai po 5 dol. Leidžiamos ir specialios knygos ir nurodomi viešbučiai bei valgyklos, kur "tikrai" galėsite mokėti pigias kainas. Tikrovė -- kita. Šių eilučių autorius, pernai spalio m. atostogų metu nuvykęs į Vieną, labai taupiai versdamasis, visvien dienai turėjo išleisti daugiau kaip 7 dol. Tad vidurkiu tektų laikyti maždaug 15-20 dol. dienos išlaidų sumą. 30-50 dol. kategorijon jau įrašytini žmonės, užsieny iešką tik prabangos.

Jei pažvelgi į įvairių magazinų, žurnalų puslapius, pastebi viliojančias laivų linijų reklamas. Teikiamas spūdis, kad laivuose tevyksta baliaai, plaukioja princėsės su smokinguotais ponais ir liejasi šampanas. Tai vėl iliuzijos, nes laivuose dabar dažniausiai rasi tik pirmąją ir turistinę klases ir šioje pastarojoje eilinis turistas negalės susidurti nei su princesėmis, nei su žmonijomis, direktoriais. Jis turės žemutinę ar aukštutinę lovą 6 ar 8 keleivių kajutėje ir jei laivu dabar plauks buvęs vokiečių stovyklų gyventojas, aišku, kelionė per Atlantą jam atrodys jau netoli... Iluksuso lygio. Tiesa, pirmosios klasės keleiviai keliauja žymiai geresnėse sąlygose, jiems tenka dažnai keisti rūbus ir mokėti stambius arbatpinigius. Tačiau ir čia laivo gyvenimas nelabai primena tą sapną, kurį įtaigoja turistinių leidinių redaktoriai.

Lėktuvų linijų esama ir Europoje ir jos saugios. Tai daugiau liečia vokiečių Lufthansą ir jos personalas bene patikimiausias, jei palyginsi su kitomis linijomis. Europoje tikrai neteko girdėti atsitikimų, kad lėktuvų vairuotojai, naktinio skridimo metu valandai, kitai vairą perleisti lėktuvo merginai stewardesėi. Geležinkeliai? Tai masinė susisiekimo priemonė ir Europoje niekas nekaltina apie jos likvidavimą. Ji ir tobulinama, didinamas traukinių greitis, vagonuose negalima nusiskysti patogumų stoka. Baigus statyti naują tiltą tarp Vokietijos - Danijos, nuo gegužės mėn. dviem valandomis sutrumpinama kelionė tarp Kopenhagos ir Hamburgo. Ar traukiniai, ypač Vokietijoje, vis dar punktualūs? Taip, tai pasakytina apie vietinius, tačiau to punktualumo labai trūksta tarptautiniams traukiniams. Jie dažnai vėluoja dvi-penkias ir daugiau valandų. Bėda važinėti traukiniais, jei tokioje Prancūzijoje esant pasitaiko geležinkeliečių streikas ar susiduri su šalta žiema bei pūgomis, sniego lavinomis, kaip praėjusią žiemą visoje Europoje.

EUROPOS MIESTAI LABAI MODERNIJA

Italijoje pakanka pabūti nors dieną Milane, o Vokietijoje Dueseldorfe, vak. Berlyne ar Hamburge -- moderniais dangoraižiais stebės ne vienas ir amerikiečių. Kai kam gal nepatiks senoji susisiekimo priemonė miestuose -- tramvajai ar net ir jų spalva (geltonoji, Stuttgarte), kiti piktnisins vis kylančiomis tų tramvajų kainomis. Tačiau jie šauniai patarnauja miestų gyventojams (juk ne visi naudojami automobiliais) ir kartais stebiesi jų pranašumu, palyginus su JAV autobusais. Tiesa, tokioje Vokietijoje tramvajuose vis dar daug aptarnaujančio personalo, tačiau bent šių eilučių autorius, kai dar gyveno JAV-se, nepriimė, kad autobusuose sustojimai būtų pranešti garsiai, per mikrofonus, ar kad keleivius linksmintų radijo muzika. Net 70 tūkst. gyventojų mieste jau stebi autobusus, erdvesnius ir puošniau atrodančius už, pvz., Los Angeles mieste važinėjančius.

APSIPIRKIMAS

Tai vienas amerikiečių turistų viliojančių bruožų. Taip, daugeliui Europa atrodo kaip milžiniška įvairenybių krautuvė... Kiekvienas kraštas vis ku nors vilioja: Italija su odos ar stiklo išdirbiniais, Prancūzija -- kvepalais, koniakais, Vokietija -- optika, oda, Šveicarija -- sūriais ar laikrodžiais, o Olandija -- tulpėmis... Paryžius, Italijos miestai tiesiog pertekę turistų viliojančiomis krautuvėmis. O jei Paryžius eiliniam turistui atrodo per brangus, tai čia ir patarimas: keliauk į Kopenhagą, čia vėl prekų milžiniškas pasirinkimas (porcelianas, kailiai), maloni miesto atmosfera ir daug senovės paminklų.

Taip, dėl tų paminklų daug turistų keliauja į Europą ir tai didžiausias jos pasididžiavimas. Paminklais, meno turtais, muziejais, senove pertekusi visa Europa, dėl to ji įdomi kiekvienam tikrajam amerikiečiui ir brangi kiekvienam joje gimusiam jaunystę ar dalį ir subrendusio gyvenimo joje leidusiam.

Kai šiuo metu Europos miestai atsigavo po praėjusios žiemos didžiųjų šalčių, kai sužydėjo medžiai, o miestai, jų fontanai pasipuošę tulpėmis, našlaitėmis ir kt. gėlėmis, belieka būsimeis turistams palinkėti ligi pasimatymo ties Heidelbergo pilimi, ar beplaukiant Reino upe, ties šv. Stepono katedra Vienoje ar romantiškajame Austrijos Salzburge!

AKADEMINIS GYVENIMAS

NACIONALIZMO BRUOŽAI

Alg. Budreckis

• Algirdas Budreckis, Korp. Neo-Lithuania New York pirmininkas, gyvai reiškiasi mūsų spaudoje ir yra vienas iš uolūnių veikėjų mūsų akademiname gyvenime.

Nacionalizmas, kaip ir kiti protiniai reiškiniai, nuolat kinta ir tobulėja. Bepformuojant nacionalizmą, pritaikytą šiems laikams, vertėtų žvelgti į istorinę nacionalizmo perspektyvą. Nors senovės hebrajai ir graikai išvystė tautinę sąmonę, nacionalizmas yra gan naujas fenomenas.

Modernusis nacionalizmas iškilo aštuonioliktojo šimtmečio antroje pusėje, kaip patriotizmo ir tautinės sąmonės junginys.

HUMANITARINIS NACIONALIZMAS

Pirmoji nacionalizmo lytis buvo humanitarizmo paveikta. Humanitarinio nacionalizmo filosofai buvo Švietimo gadynės atstovai, tikėdami, kad neribotą žmonių pažangą. Pirmasis humanitarinis nacionalistas buvo anglų lordas Bolingbroke, suformulavęs nacionalizmo filosofinį pagrindą.

Bolingbroke teigė, kad "Dievas įskiepijo į žmonių būtybę nenuveikiamąjį akstiną sudaryti tautybes, kurias atskiria viena nuo kitos geografijos, klimato, kalbos, būdo ir valdžios skirtumai. Savaiminga (tautinė) teisė, kurią pasirenka kiekviena bendruomenė, kaip valdžios pagrindą, pridera ir yra savita kiekvienai tautybei." Pasak Bolingbroke, kiekviena tautybė turi savo "genijų" ir turi teisę sudaryti valstybę, sutampančią su savo genijumi.

Antrasis humanitarinis nacionalistas, Jean Jacques Rousseau, tiesiogiai nerašė apie nacionalizmą. Beje, jo veikale Contract Social glūdi tautos apsisprendimo sąvoka, kurią jis pavadino visotina valia. Be to, jis davė lenkų bajorijai patarimus, kaip skatinti tautiškumą. Rašydamas Consideration sur le Gouvernement de Pologne, Rousseau priminė lenkams, jog Mozė sutelkė žydus į tautą, naudodamas savaimingus įstatymus ir apeigas, kaip priemones atskirti žydus nuo kitų žmonių. "Tautiniai papročiai nustato žmonių genijų, būdą, skonį ir įpročius, įkvepia karštą meilę kraštui." Rousseau patarė lenkams: "Jūs nežinote kaip suvaldyti rusus, kad jie jūsų neprarytų. Bent nusistatykite, kad jie jūsų nesuvaldytų". "Jūsų piliečių dorybė, jų patriotinis uolumas, galėtų įkvėpti jums tautinę dviasį" -- štai atramos,

kurios gina ir atlaiko nuo betkokių kariuomenės. "Kūdikis, atidares savo akis, turi iš karto matyti tėvynę" ir "ligi mirties piliečiai privalo matyti tik savo tėvynę".

Pats žymiausias humanitarinis nacionalistas buvo Johann Gottfried Herderis (1744 - 1803). Jaunystę praleisdamas tėviškėje Karaliaučiaus srityje, jis susižavėjo padavimais apie kryžiuočių - lietuvių kovas. Tiek kaip istorijos filosofas, tiek kaip tautosakininkas ir tautotyryninkas, Herderis dėstė klimatinę, geografinę ir kitokią aplinką ir rodė tautų genetišką ir istorinę vystymąsi. Save veikale Ideen zu Philosophie der Geschichte der Menschheit (1784), Herderis išdėstė tautų vystymąsi: geografiniai ir klimatiniai savitumai pirmaisiai atskiria vieną žmonių santalką nuo kitos, tada šita santalka (Bendruomenė) išvysto savaimingas istorines tradicijas -- atitinkamą kalbą, literatūrą, išsilavinimą ir papročius; tuo būdu ji tampa tautybe su savu "tautiniu charakteriu", "tautine siela" ir tikra tautine kultūra. Užtat, tautybės "charakteris" paženkliną kiekvieną tautybės narį. Tie tautiniai bruožai taip giliai pavieniuose individuose, kad, tautybės nariams gyvenant svetimame krašte tautiniai bruožai išlieka net poroje generacijų.

Herderis aiškino, kad tautiniam charakteriui esant natūraliam ir nuosaikiam, kiekvienas turėtų jį vertinti ir darbuotis jo pilnutiniam įsisąmoninimui. Herderis maldavo intelektualus panaudoti mokslą, kaip priemonę tautinių kalbų, literatūrų, tikybų, papročių pirmapradinio grožio ir didingumo atstatymui. Humanizmas buvo Herderio nacionalizmo tikslas. Jis nuolat vaizdavo pasaulį, lyg atskirą gėlyną: "Kiekvienas gėlynas gražus ir kvapus savo savaiminga būde, kiekvienas nusipelnęs būti prižiūrimas su meile, kiekvienas sudaręs įvairiaspalvę, įvairiavapę puokštę tobulo žmonių."

Pagal Herderį, "ideali tautybė supranta savo paveldėjimo kilmumą, gerbia savo praeitį, darbuojasi atsiesti praecities prižado išsipildymo, respektuoja kitų tautų panašų arba skirtingą veikimą, siekia humanizmo įgyvendinimo -- bendro siekio įkurti žengia kiekviena tautybė savo keliu."

Bet humanitarinio nacionalizmo etapas buvo trumpas. Jam tik pradėjus žydėti, prasidėjo griausminga Didžioji prancūzų revoliucija, kuri pagimdė jacobinišką nacionalizmą...

(Bus daugiau)

Heidelbergas ir pilies vaizdas.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

GROJAME Jums...

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA ORKESTRAS

Neolituany Orkestro įgrota plokštelė "Grojame Jums" galima įsigyti:
BOSTONE: Antanas Vileniškis, 5 Adams St., Dorchester, Mass.
CLEVELANDE: Dirva ir Vaclovas Vinclovas, 1903 Sunset Dr., Cleveland 17, Ohio.
CHICAGOJE: Cezaris Modes-tavičius, 6456 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.; Rimas Mulokas, 3210 W. Marquette, Chicago 29, Ill.; Jonas Našlūnas, 6829 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
DETROITE: Jonas Gaizutis,

591 W. Girxdale, Detroit, Mich.; Vlodo Paužos knygyne - Neringa.
NEW YORKE: Juozas Maurukas, 84-23 116th St. Richmond Hill 18, N.Y.
LOS ANGELES: Vytautas Aleksandrinas, 2458 Silver Lake Blvd., Los Angeles 39, Calif.
PHILADELPHIOJE: Petras Mitalas, 7322 Oak Ave., Philadelphia 26, Pa.
TORONTE' KANADOJE: P. Kvedaras, 325 Wellesley St., E. Toronto 5, Ont.

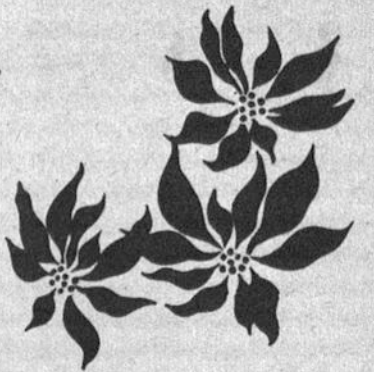
Leonas Barauskas, Birutė Pūkelevičiūtė, Kazys Veselka ir Zigmantas Lapinas.

DIRVOS VAKARAS

1963 M. GEGUŽĖS 4 D., 7 V. V.

Slovenian Auditorium salėje,

6417 St. Clair Avenue

Programoje: DAILIOJO ŽODŽIO KONCERTAS, dalyvauja

buv. Montrealio Lietuvių Dramos Teatro aktoriai: režisierė ir dramaturgė — BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ, LEONAS BARAUSKAS, KAZYS VESELKA.

Muzika — ZIGMO LAPINO. Programos vedėja — VILTIS VAIČIŪNAITĖ.

Bilietai — po \$3.00, \$2.50, \$2.00 ir \$1.00 gaunami DIRVOJE.

KONCERTO PRADŽIA 7 VAL. VAK.
PO KONCERTO ŠOKIAI IR TURTIN-
GAS BUFETAS.

• Marytė Gailiusytė, 1961 m. laimėjusi Dirvos premiją jaunųjų menininkų koncerte, su pasižymėjimu baigė Cleveland Music School Settlement piano klasę ir šiuo metu studijuoja pas garsųjį piano profesorių T. Letvin.

• Kongreso atstovė Mrs. Frances P. Bolton skaitys įdomią paskaitą JAV užsienio politikos temomis gegužės 10 d., 2:30 val. Fenn College Panel Hall patalpose.

• Clevelando Meno Muziejaus skirtoji jūrų komisija gegužės 8 d. atidaro mai meno parodai (May Show) iš 2976 pristatytų kūrinių atrinko 277. Jų tarpe yra 155 pritaikomojo meno kūriniai. Buvo pavar-toti griežčiausi jūrų komisijos reikalavimai, bet kada buvę tokiose meno parodose. Tai bus tikrai rinkti-nių ir iškilių darbų paroda. Paroda tęsis iki birželio 16 d.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, po 6 kambarius, 2 kambariai ir vonia dar trečiame aukšte. Cleveland Hts. prie šv. Onos parapijos.

Parduoda savininkas, pri-valas išvykti.

Tel. 932-5706
(49-54)

Sofija Smetonienė, pirmojo Lietuvos prezidento našlė, šiomis dienomis atsigulė į Policlinic ligoninę Clevelande patikrinimui sveikatos ir gydymui. Lietuviai budžiai ją aplankė, teikdami gėlių ir linkėdami greičiau pasveikti. Prie lovos stovi budžiai: L. Balyš, V. Šarkauskas ir J. Stankevičius.

K. Veselka ir B. Pūkelevičiūtė ištraukoj iš "Aukso žąsis".

DIRVOS VAKARO BELAUKIANT

Clevelando visuomenė jau žino, kad Dirvos vakarai pasižymi programos įvairumu, aktualumu ir jos aukštu meniniu lygiu. Nėra abejonės, kad ir gegužės 4 d. vakarui programa išsiskiria iš iki šiol Clevelande girdėtų ar matytų programų.

Iš skelbimo jau būsite pastebėję, kad programą išpildys lietuvių iškiliai ir pristatymo jau nebereikalingi aktoriai: rašytoja ir dramaturgė, artistė ir režisierė Birutė Pūkelevičiūtė, Kazys Veselka, Leonas Barauskas. Jų sudarytoji programa bus lydimą muzikos, vadovaujant Zigmui Lapinui. Į programą taip pat jungiasi artistė Viltis Vaičiūnaitė, kuri pranešinė pirmojo dalyj, o antrojo dalyj pati dalyvaus "Pavasario humoreskos" pristatyme kartu su B. Pūkelevičiūte.

Z. LAPINAS tvarko programos muzikinę dalį...

Tiesa, o kas gi bus toje programoje? Pavadinsime ją — dailiojo žodžio koncertu. Mūsų aktorių perteikiamais išgyvenimais scenoje nuskambės Balio Sruogos, Vinco Krėvės, Jono Basanavičiaus, Putino, Alfons Nykos-Nyliūno ir Birutės Pūkelevičiūtės sukurti vaizdai ir žmonės.

Pavieniai, duetu ir visiems kartu dalyvaujant, bus įnešta dramos, pavasario džiaugsmo, skausmo ir pasakų. Kas be ko, susipažinsime ir su Aukso žąsies pasisekimo vaisiais.

Atrodo, kad išvardintųjų autorių kūryba vargu ar galėtų būti geriau, gyviau ir meniškiau pristatyta mūsų visuomenei, be programoje dalyvaujančių artistų darbo, pasišventimo ir jų talento.

Ar matėte kada vaidinant Krėvės Gėlą, Pūkelevičiūtės Raudą, Putino Ver-gą? Ar girdėjote žaismingą Pūkelevičiūtės Pavasario humoreską, gilią ir prasmingą Jono Basanavičiaus žemaitišką pasaką? O Sruogos Zuikio Puikio byla ar neįdomi?

Pabaigai — Stebuklų naktis iš Aukso žąsies, kurioje pasirodys (originaliai ir įdomiai) Pikiš, karaliaus juokdarys (K. Veselka) Ka-jetonas Gerveniškis (L. Barauskas) ir Samanėlė (B. Pūkelevičiūtė).

Tikėkit, tai koncertas, kokio tikrai Clevelandas dar nėra išgyvenęs. Koncerto pradžia 7 val. Po koncerto šokiai, grojant gerai europietiška muzikai ir turtingas bufetas. Bilietai nuo 1 iki 3 dol. jau gaunami Dirvoje.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 4 D. Dirvos pavasarinis koncertas-balius Slovėnų salėje.

GEGUŽĖS 5 D. 5:30 val. Naujoji parapija rengia įvairenybių programos koncertą.

GEGUŽĖS 11 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos vakaras Naujosios Parapijos salėje.

GEGUŽĖS 11 - 19 D. dail. ir skulptoriaus Vytauto Raulinaičio darbų paroda Čiurlionio namuose. Ruošia Korp! Neo-Lithuania Clevelande.

GEGUŽĖS 11 D. Lietuvių Studentų Sąjungos vakaras.

GEGUŽĖS 18 D. Vaidinimas "Tinka būti rimtu" šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia Liet. Fronto Bičiuliai.

BIRŽELIO 1 D. Korp! Neo-Lithuania literatūros vakaras.

BIRŽELIO 8 D. Šv. Jurgio parapijos salėje JAV ir Kanados II šokių šventės dalyvių - šokėjų pasirodymas.

BIRŽELIO 9 D. Eglutei paremti ruošiami pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

BIRŽELIO 16 D. Tragiškojo Birželio įvykių minėjimas. Rengia ALT.

BIRŽELIO 23 D. L.V.S. Ramovės gegužinė "Kariui" paremti Čiurlionio namuose.

BIRŽELIO 30 D. Clevelando Skautininkų Draugovės gegužinė - piknikas.

RUGSĖJO 8 D. 1863 m. sukilimo minėjimas. Rengia ACT.

RUGSĖJO 28 D. Šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas - re-žitalis Genovaitės Vasiliauskienės, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius. Pradžia 7:30 val. vak.

LAPKRIČIO 23 D. Kariuomenės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Ruošia LVS Ramovė.

Parduodamas

nedidelis namas su visais baldais Kildare gt. (Naujos parapijos rajone). Tinka vyresnei porai ar dviems viengungiams.

Telef. KE 1-4301.

(48-50)

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4¹/₂%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

BETTER LAWNS AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarnavimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukit ar naskambinkit

12518 Lake Shore Blvd.
Cleveland 8, Ohio.
Tel. PO 1-5614.

REAL ESTATE

Richmond Hill Heights

My FAIR LADY būtų be galo laiminga šiame moderniškame naujame executive ranch stiliaus name su jo 3 miegamaisiais, 2 vonios kambariais (itališkas marmuras pagrindinėje), išmuštas salionas, žavinga virtuvė su visais įmūrintais įrengimais, 2 mašinoms prijungtas ir apmuštas garažas, 75x200 sklypas, 3 metų senumo, žemiau \$25,000.

Savininkas perkeliamas į New Jersey. Skambinti po-nui Sauvein dėl detalių.

WM. T. BYRNE

REALTOR

FA 1-5000

United Multiple Listing Service

(50, 51)

PARDUODAMAS NAMAS prie pat Naujosios parapijos.

Skambinti IV 1-6700

(44-49)

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis bungalov. rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

HELP WANTED MALE

DARBAS KAPINĖSE

Beadford Heights. Rimta pora, butas su baldais, alga.

Skambinti Cleveland, MO 3-8308.

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26 NEWBURGH Hts. area, 4 Rooms down \$70.00, 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quiet, clean apt. Basement, yard. Telephone: BR 1-2900 — IM 7-7080, (68)

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 2 Room suite. Private Baths, gas furnace. Must sacrifice. \$15,460. Telephone: 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080, (68)

KAS IR KUR?

• Vysk. V. Brizgys laikys iškilmingas pamaldas gegužės 5 d., Chicagoje, Jaunimo Centro Tėvų Jėzuitų koplyčioje, o kun. J. Vaišnys, SJ, sakys pamokslą, Marijampolės gimnazijos šimtmečio minėjimo proga. Kun. J. Vaišnys yra rengimo komiteto narys ir vyriausias ruošiamos monografijos redaktorius.

• Inž. Bronius Garunkštis, gyvenantis New York, nuo balandžio 1 d. paskirtas didelės austrų firmos Austroplan Co. viceprezidentu. B. Garunkštis inžinierijos mokslus baigė Vokietijoje, o dabar baigia studijas įsigyti Master Degree in Business Administration.

TORONTO

ATSARGOS KARIŲ SĄJUNGOS Toronto skyriaus narių susirinkimas įvykęs balandžio 21 d. Lietuvių Namuose, tarp įvairių organizacinių reikalų, kėlė ir karinių paskaitų organizavimo būtinumą. Tuo pačiu metu buvo išrinkta nauja valdyba, į kurią įėjo: H. Stepaitis, P. Traškevičius, J. Bakšys, Ig. Račys ir B. Matulevičius.

SKULPTORIUS J. DAGYS savo kūriniams dalyvauja Colour and Form Society suruoštoje parodoje, kurios atidarymas įvyko balandžio 21 d. Hart House Art galerijoje. Paroda tęsis iki gegužės 19 d. Lankymo laikas nuo 12 iki 8 val. vak.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS, kurį organizuoja LB Toronto apylinkės valdyba įvyks Prisikėlimo parapijos salėje gegužės 12 d. Ta proga kalbėti yra sutikusi I. Kairienė. Meninės programos išpildyme žada pasirodyti Z. Orentienės baletų studija ir lietuvių mokyklinio amžiaus jaunimas.

Mielam bičiuliui

PETRUI ULĖNUI

staiga mirus, jo žmonai MAGDALENAI ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Elena ir Mykolas Gureckai

A. A.

ELEONORAI ANDRIUVIENEI

mirus, jos vyrą, Lietuvos kariuomenės pulk. JUOZĄ ANDRIŲ nuširdžiai užjaučia ir kartu liūdi:

Rochesterio, N. Y. Ramovėnai

Vladas Keiba
Raimundas Liormanas
Pranas Saladzius ir
Bronius Velminkas
su šeimomis

TORONTO LIETUVIŲ DĖMESIUI!

Pranešame, kad p. A. Statulevičiui maloniai sutikus, Toronte atidaroma Dirvos atstovybė, kur parankiai ir patogiai galite sutvarkyti Dirvos prenumeratoro ir kitas reikalus.

Atstovybės adresas: Lietuvių Namai, 1129 Dundas at W., Toronto 3, Ont., telefonas: LE 2-8723.

Tikimės, kad Dirvos atstovybės (per p. A. Statulevičių) patarnavimais pasinaudos kuo didesnis skaičius Toronto miesto ir jo apylinkių lietuviai.

ANTANO SLAUTO AR SLANTO ĮPĖDINIŲ DĖMESIUI

Prieš kurį laiką miręs Antanas Slauta, Amerikoje žinomas dar kaip Anthony Slanta, paliko stamboką turtą.

Tarpe jo įpėdinių minimi broliai Juozas, Kajetonas ir Pranas Slautai, kurie prieš karą gyveno Lietuvoje. Taipgi minima ir sesuo ar pusseserė Marcelė Čiurlionienė (Charlonis) ir teta Marcelė Kukienė, Amerikoje žinoma kaip Marcella Cook, kuri gyveno West Virginia ir mirė 1950 m. Velionies motina Marijona Slautienė, dabar jau mirusi, prieš karą ir Lietuvos okupaciją gyveno Liškiavos miestelyje, Alytaus apskr.

Įpėdiniai, arba apie juos žinantieji, malonėkite atsiliiepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd Street
New York 24, N.Y.

• J. Dėdinas, Marijampolės gimnazijos minėjimo komiteto narys, rūpinasi minėjimo akademine — meline dalimi. Minėjiman kviečiami visi lietuviai, nes, iš gimnazijos suolo išėję, didieji žmonės davę pagrindus visos tautos atgimimui ir valstybiniam gyvenimui.

• "Varpo" choro (iš Kanados, Toronto), koncertas įvyks š. m. gegužės 19 d. (sekmadienį), 3 val. p. p. Marijos Aukšt. Mokyklos salėje, Chicagoje. Bilietai jau gaunami: Marginiuose, 2511 W. 69th St., tel. PR 8-4585, — Tvero brangenybių krautuvėje, 2646 W. 69 St., RE 7-1941, — Dainoje TV, 3321 So. Halsted, CL 4-5665, — Memėnų krautuvėje, Cicero, 1439 So. 49th Ave., TO 3-5750. Jonačio vaistinėje, 2735 W. 43rd St., VI 7-9695.

Koncertą rengia JAV LB Kultūros Fondas.

LB Chicago apygardos dabartinė valdyba. Sėdi iš kairės: Kazys Kasakaitis, pirm. Petras Vėbra, prof. Balys Vitkus. Stovi: Karolis Drunga, Jonas Nainys, Jonas Vedegys ir Stasys Šiaučiūnas. V. A. Račkausko nuotrauka

LB Chicago apygarda žengia į antrą dešimtmetį

Balandžio 20 d. Pakšto salėje LB Chicago apygarda paminėjo savo veiklos pirmąjį dešimtmetį. Apygarda per tą dešimtmetį iškovojo reikšmingą poziciją lietuvių išeivijos gyvenime. Tai parodė dalyvavimas vakarienių tokių asmenų kaip gen. konsulo dr. P. Daužvardžio, ALT pirmininko L. Šimučio, VLIK pirm. dr. A. Trimako, Lietuvių Fondo vald. pirm. T. Blinstrubo, Korpi Neo-Lithuania pirm. inž. V. Mažeikos, LA Sambūrio pirm. J. Našlidno, dr. A. Razmos, dr. A. Kisieliaus ir daugelio kitų lietuvių visuomeninėje veikloje pasireikšusių asmenų. Kanados lietuvių visuomenę atstovavo kun. Borevičius SJ.

Pirmininkas Vėbra suglaustai peržvelgęs apygardos veiklą prašė prof. Vitkų praversti iškilmes.

Pirmasis apygardos pirmininkas Gaučys nušvietė susirinkusiems apygardos organizavimąsi ir kiltis bei nesutarimus, kurie buvo sėkmingai pašalinti pirmaisiais apygardos gyvenimo metais.

Meninę programą išpildė sesutės E. ir O. Blandytės, Joms akompanavo prof. Jakubėnas. V. A. Račkauskas

• Vytautas Sirutavičius, gyvenęs Detrote, balandžio 23 d. staiga mirė, palikęs nuliūdyme žmoną Sofiją ir vaikus. Palaidotas balandžio 25 d.

• Sibiro maldaknygės nauja laida lietuvių ir anglų kalbomis yra ruošiamą Nek. Pr. Marijos seserų kongregacijos Putname, Conn.

• Sen. Kenneth B. Keating praneša, kad jau yra susirišęs su Prezidentu Kennedy, kad Prezidentas laiku išleistų savo atsiuokimą dėl 1963 metų Pavergtųjų Tautų Savaitės.

• LB New Yorko Apygardos Valdyba paskutiniame posėdyje, įvykusiame balandžio 18 d., nutarė paskirti lietuvių kultūrinei veiklai sekancias pinigų sumas:

100 dol. — šeštadieninei Maironio mokyklai,

50 dol. — J. Matulaitienės vedamai tautinių šokių grupei, kuri ruošiasi dalyvauti Tautinių šokių šventėje Chicagoje.

XIII-to Lietuvių Sportinių žaidinių Komitetui skiriama 50 dol., įsigyti pereinamam taurei, kuri bus skiriama klubui, surinkusiam daugiausiai taškų, jaunių lengvojo atletikoje.

Valdyba stoja nariu į Lietuvių Fondą su vienkartinė 100 dol. auka. (zj)

Seserys Blandytės LB Chicago apygardos minėjimo rengėjų tarpe. Iš kairės: apyg. pirm. P. Vėbra, prof. B. Vitkus, O. Blandytė, prof. V. Jakubėnas, E. Blandytė ir K. Kasakaitis. V. A. Račkausko nuotrauka

MAŽVYDAS IR DAUKŠA SUBATVAKARY BOSTONE

Martyno Mažvydo, mirusio prieš 400 metų, ir Mikalojaus Daukšos, mirusio prieš 350 metų, prisiminimui ir pagerbimui buvo skirtas balandžio 20 d. Subatvakaris rengiamas Bostone. Abu rašytojai, kaip žinoma, yra didžiai reikšmingi liet. kultūros istorijoje -- Mažvydas, kaip pirmosios lietuviškos knygos (taip pat ir pirmo spausdinto eilėraščio) autorius, o Daukša, kaip tas, kuris jau XVI a. paskelbė manifestą apie lietuvių kalbos puoselėjimą ir išlaikymą.

Subatvakario prelegentasturėjo atvykti iš Worcesterio, Mass. Jis dailiai, senobiniu stiliumi, ir savo paskaitos temą buvo apibūdinęs: "Būriški apmąstymai apie Mažvydą ir Daukšą, išguldę per neistoriką ir neliteratą Kazimierą Jonaitį". Deja, p. Jonaitis staiga ir, kiek turim žinių, sopulinga liga susirgo. Neatvykęs kalbėtojas turėjo pavaduoti jį "išsienėjęs" subatvakarių programos vadovas Stasys Santvaras. Mielam p. Jonaičiui per svečią iš Worcesterio p. Vizbarą buvo pasiūstyti nuoširdūs sveikatos linkėjimai.

Bostono Dramos Sambūrio dalyvis Jurgis Jašinskas jautriai ir su gera išraiška paskaitė porą ištraukų iš Mažvydo ir Daukšos raštų. Esamuoširdžiai dėkingi p. Jašinskui, nes jis dar niekad neatsisakė ateiti subatvakariams į talką.

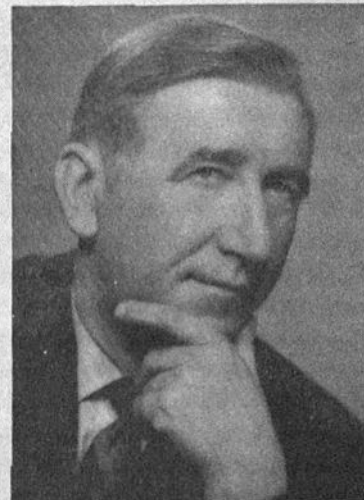
Šį sezoną tik pirmą kartą taip atsitiko, kad prelegento nesulaukėm. Sunkokoj būklė pagalbą atėjo L. E. leidėjas p. Juozas Kapočius. Jis vaizdžiai piešdamas atskirus paveikslus, kalbėjo apie savo kelionę į Pietų Ameriką (ten lankėsi prieš penketą savaitę), ilgiau sustodamas prie tenyškėčių lietuvių kongreso, surengto Urugvajuje, apibūdindamas ir P. Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygas. Kalbėdamas apie kongresą, p. Kapočius iškėlė keletą įdomių faktų: Urugvajaus vyriausybė lietuvių kongresui ir aplamai mūsų kovai už laisvę buvusi labai prielanki -- kongreso delegacijas priėmė savo kadencija baigias prezidentas, labai iškilmingai priėmė ir naujasis. Tas pats prielankumas buvo rastas Urugvajaus Užsienio reikalų min-joj, pas kardinolą ir

kių šokėjai, iš viso apie 50 jaunuolių. P. Amerikos liet. gyvenimo sąlygos nelygintinos su mūsų gyvenimu JAV -- čia mesturime būti laimingi. L. E. leidėjui p. J. Kapočiui nuoširdus dėkui už Subatvakario programos praturtinimą. Kitas kultūrinis subatvakaris, paskutinis šį sezoną, rengiamas gegužės 18 d., ALTS-gos Bostono sk. namuose. Jo programos sudarymu rūpinasi jūrų skautai.

St.S.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

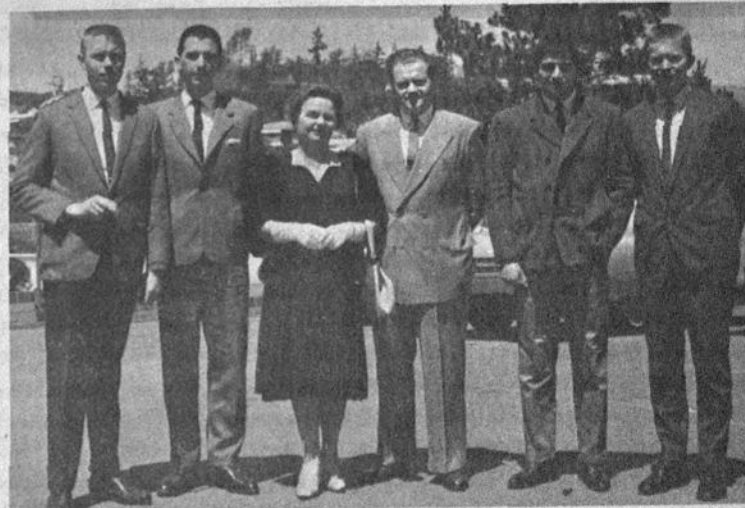
LOS ANGELES

• Bronius Budriūnas, kompozitorius, muzikas, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos choro dirigentas, parapijos vargoninkas, jaunimo muzikos studijos organizatorius, per ją pasiekęs gerų rezultatų, savo vertingais kompozicijos kūrinių žymiai praturtinęs lietuvių muzikos literatūrą, išleidamas kelias plokšteles prisidėjęs prie liet. dainų ir giesmių išpopuliarinimo, priklauso prie tų asmenų, kuris kiekvieną muzikos meno pasireiškimą stengiasi visomis išgalėmis paskatinti, paremti, o iš to, kaip ir visi mūsų visuomenės, kultūros ir meno darbuotojai jokios materialinės naudos neturėdami. Š. m. gegužės mėn. ruošiamame pavasario baliuje, kurio pelnas skiriamas prof. Mykolo Biržiškos vardo bibliotekai ir Vasario 16-tos Gimnazijai paremti, Bronius Budriūnas dalyvauja meno programos išpildyme. Parengimas įvyks Ukrainiečių Auditorijoje. Laukiama gausaus lietuvių atsilankymo.

V. Petravičiaus ir J. Pautieniaus dailės parodoje Los Angeles, kuri buvo atidaryta balandžio 21 d. ir sutraukė daug lankytojų, dail. J. Pautienius kalbasi su programų platintoja L. Žilevičiute. Dešinėje stovi rašytojas J. Tininis. L. Briedžio nuotrauka

Los Angeles lietuvių kolonija padidėjo argentiniečiais... Mūsų fotografas L. Kančauskas prieš trejetą metų gyvenęs Argentinoje, dabar Dėdės Samo žemėje pasitiko čia atvykusius argentiniečius lietuvių. Nuotraukoje iš kairės: Tolila, Jokubauskas, Kančauskai, tikras argentinietis ir švedas.